

Sprawozdanie

komisyi sejmowej o przedłożeniu rządowem, dotyczącem galicyjskiego stanowego Instytutu kredytowego.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29 Grudnia z. r. wzmocniona komisya specyjalna ponownie rozpoznała przedłożenie rządowe, dotyczące galicyjskiego stanowego Instytutu kredytowego, — pierwotny obowiązujący dotąd statut tegoż Instytutu, wydany najwyższym patentem z dnia 3. Listopada 1841. roku, — a na koniec zadanie i terażniejsze potrzeby tego Instytutu.

W skutek tego rozpoznania komisya utwierdzoną została w przekonaniu, iż Sejm ma obowiązek starać się o zachowanie pożytecznych Instytutów krajowych, a tem samem i Instytutu kredytowego, — jednak w tych granicach, aby z jednej strony utrzymany został charakter publiczny i krajowy Instytutu kredytowego, tudzież zachowany był cel pożyteczny i trwałość Instytutu, z drugiej zaś strony rozwój jego w niczem nie był tamowany.

Sądziła przeto komisya, iż przedewszystkiem jest potrzebne, ażeby bez zezwolenia Sejmu nie mogła nastąpić zmiana pierwotnego celu galicyjskiego Instytutu kredytowego, — ażeby zachowane było znanie wybitne Instytutu kredytowego ziemskiego, którego zadaniem jest, wydawanie pożyczek w listach zastawnych na hypotekę dóbr ziemskich tabularnych.

Dla utrzymania łączności między Sejmem a Instytutem kredytowym sądziła komisya, iż potrzebnem jest, aby Instytut przedkładał Sejmowi corocznie obraz obrotu funduszów swoich.

Ważność Instytutu kredytowego dla kraju wymaga nareszcie, ażeby rozwiązanie tegoż Instytutu nie mogło nastąpić bez zatwierdzenia Sejmu, a gdy Instytut przy rozwiązaniu swoim powinien dopełnić przyjęte na siebie zobowiązania, — Sejm winien mieć staranie, aby te zobowiązania były dopełnione.

Zastrzeżenie większego wpływu dla Sejmu na sprawy Towarzystwa utrudniałoby zaprowadzenie potrzebnych zmian w statutach, i tamowałoby rozwijanie się Instytutu kredytowego z oczywistą szkodą dla Instytutu i dla kraju; — komisya zatem uważa, iż potrzeba koniecznie dozwolnić Instytutowi kredytowemu, ażeby wszelkie urządzenia i zmiany w statutach swoich — któreby nie sprzeciwiały się zastrzeżeniom powyżej przedstawionym — mógł przedsięwierać niezależnie od zezwolenia Sejmu.

W tym kierunku ułożyła komisya artykuły I., II., III., IV. swojego wniosku.

Nie sądziła komisya potrzebnem, ażeby Sejm uznawał gwarancję dla listów zastawnych, uchwaloną przez Stany w roku 1839. i wyrzeczoną w ustawach Instytutu, — lub ażeby Sejm zachował sobie strzeżenie praw posiadaczy listów zastawnych, — gdyż wspomniona gwarancya, wyrzeczona w ustawie obowiązującej, przez Sejm, ani cofniętą być nie może, ani też ponownego uznania nie potrzebuje; — prawa zaś nabyte posiadaczy listów zastawnych są w ustawach Instytutu, a mianowicie w rozdziale II. i VII. i w §. 10. statutu z roku 1841. tak dobrze zabezpieczone, iż nawet jakiegokolwiek zmiany w tych ustawach ani na ich szkodę nastąpić, ani ich obowiązywać nie mogą.

Jakkolwiek komisya w art. I. wniosku swojego nie ogranicza terytoryalnego zakresu działania instytutu, to jednak dla uniknienia wszelkich wątpliwości wnosi w artykule V., ażeby dozwolić Instytutowi udzielanie pożyczek na dobra ziemskie tabularne w wielkiem mieście Krakowskiem, pod warunkami, jakie ogólne zgromadzenie Instytutu uchwali.

Komisya rozważyła następnie, iż galicyjski Instytut kredytowy nie może mieć teraz ogólnego zgromadzenia legalnego, bo podług obowiązujących dotąd statutów, ogólne zgromadzenie składaćby się miało także ze Stanów, dziś już nieistniejących.

Okazała się przeto potrzeba niezbędna, aby orzeknąć, jak to ogólne zgromadzenie ma być na teraz złożone, dopóki ono samo względem swojego przyszłego składu inaczej nie postanowi. Takie orzeczenie proponuje komisya w artykule VI. swojego wniosku.

Tym sposobem ustanawiając, jaki ma być tymczasowy skład ogólnego zgromadzenia i przyjmując zasadę, iż zmiany w statutach Instytutu kredytowego nastąpić mogą w skutek uchwał ogólnego zgromadzenia, bez zatwierdzenia Sejmu, — na którą to zasadę, proponowaną przez ostatnie ogólne zgromadzenie Instytutu, Rząd się zgodził. — uczyni Sejm wszystko co potrzeba, ażeby Instytutowi otworzyć drogę do dalszego rozwoju przez zmiany w jego ustawach, i tym sposobem odpowie Sejm także przedłożeniu rządowemu, wymagającemu uchwał sejmowych w tej sprawie, które mają być przedłożone Najjaśniejszemu Panu.

Z przytoczonych powodów przedstawia komisya (Wysokiemu Sejmowi załączony) wniosek do uchwały.

Lwów dnia 7. Stycznia 1866. r.

Przewodniczący:

Laskowski w. r.

Sprawozdawca:

Zbyszewski w. r.

Uchwała

Sejmu królestwa Galicyi i Lodomeryi i wielkiego xięstwa Krakowskiego, dotycząca galicyskiego stanowego Instytutu kredytowego.

Artykuł I.

Celem galicyskiego Instytutu kredytowego jest :
dawanie pożyczek w listach zastawnych na hipoteke dóbr ziemskich tabularnych.

Artykuł II.

Wykaz obrotu funduszków galicyskiego Instytutu kredytowego przedkłada dyrekcya tegoż Instytutu corocznie do wiadomości Sejmowi, a w razie niezbrania się Sejmu, Wydziałowi krajowemu.

Artykuł III.

Rozwiązanie galicyskiego Instytutu kredytowego uchwała ogólne zgromadzenie; uchwała taka potrzebuje zatwierdzenia Sejmu.

W razie rozwiązania, uchwała ogólne zgromadzenie, na jaki cel ma być użyty fundusz rezerwowy, jako też inny majątek Instytutu, pozostający po zaspokojeniu wszystkich jego zobowiązań. Sejm będzie miał staranie, aby zobowiązania te były dopełnione.

Artykuł IV.

Zmiany w ustawach galicyskiego Instytutu kredytowego następują za uchwałami ogólnego zgromadzenia tegoż Instytutu. Zmiany niesprzeciwiające się powyższym artykułom I., II., III. nie potrzebują zezwolenia Sejmu.

Artykuł V.

Galicyski Instytut kredytowy mocen będzie dawać pożyczki także na dobra ziemskie tabularne w wielkiem xięstwie Krakowskiem, pod warunkami jakie ogólne zgromadzenie uchwali.

Artykuł VI.

Dopóki zmiana ustaw Instytutu co do zwoływania i składu ogólnych zgromadzeń w myśl artykułu IV. nie nastąpi, zwołuje dyrekcya Instytutu na ogólne zgromadzenie wszystkich właścicieli dóbr tabularnych królestwa Galicyi i Lodomeryi i xięstwa Bukowiny, którzy w liczbie przynajmniej 150. zebrani, stanowią komplet do powzięcia uchwał potrzebny. Takie ogólne zgromadzenie także o zastępstwie Instytutu przez delegatów, co za potrzebne uzna, postanowić może.
